

Malthe-Sørensenutvalget
Postboks 8119 DEP
0032 OSLO

Deres ref.

Vår ref. 25/46791-2
Saksbehandler: Jon Vegard Sparre
Kompetansemiljø innsikt og informasjon 6

Vår dato: 22.10.2025

Invitasjon til å gi innspill om KI og profesjonsutdanningene

Vi takker for muligheten til å gi innspill i arbeidet til dette utvalget. Innspillene fra Nav er delt opp ut fra hvilken profesjon de kommer fra, henholdsvis medisin og juridiske fag. For ordens skyld så informerer vi om at KI-verktøy har blitt brukt som støtte i å utforme og forbedre denne teksten.

Den medisinske profesjonen

Dette innspillet er basert på tilbakemelding fra den rådgivende legetjenesten i Nav.

Hvilke muligheter og utfordringer reiser KI for profesjonene i dag og i fremtiden?

Kunstig intelligens gir generelt muligheter til å finne svar raskere, formulere seg bedre, lage sammendrag av lange tekster og utarbeide presentasjoner. For legestudenter kan KI brukes til diagnostisering og foreslå behandling, det kan utvide den diagnostiske og terapeutiske tankegangen. Samtidig innebærer KI flere utfordringer, blant annet risiko for feil, uheldige formuleringer, og sammendrag som utelater viktige poeng. Dokuementer kan bli mindre grundige og innhold produsert vha. KI kan inneholde feil eller være mangelfulle. Det kan føre til både over- og underdiagnostikk og -behandling.

Alt som genereres vha. KI må kvalitetssikres, og det krever både kunnskap og tid til å kontrollere kildene og dobbeltsjekke tolkninger. Det er også vanskelig å vite om hjemmearbeid er gjort av studenten eller KI, og det er en risiko for at studentene ikke i tilstrekkelig grad gjør nok egenrefleksjon og får en dårligere faglig utvikling når de bruker KI-verktøy mye i studietida. Hvilke kunnskaper og ferdigheter blir viktigere som følge av KI-utviklingen?

Medisinsk kunnskap blir enda viktigere for å kunne kvalitetssikre det KI-genererte innholdet. Det er også nødvendig med kunnskap om KI, algoritmer og bias, samt kildekritikk og kunnskapshåndtering. Evnen til å håndtere store mengder informasjon og god kommunikasjon blir sentral, spesielt for å møte pasienters innhenting av ufiltrert informasjon og deres egne tanker om sykdom.

Hvilke kunnskaper og ferdigheter blir mindre viktig som følge av KI-utviklingen?

Pugging kunne blitt mindre viktig, men det blir det ikke, fordi KI ofte er ukritisk i kildebruk. Når alt må kvalitetssikres, må man fortsatt ha den samme kunnskapen som tidligere.

Nav

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA
E-post: nav.okonomi.stonad.dokumentsenter@nav.no

www.nav.no

Hvilke følger har KI for profesjonene samlet sett?

KI fører til en stor økning i informasjonsmengde og gjør det vanskeligere å skille mellom KI-generert og studentprodusert innhold. Det blir lettere å jukse uten å lære, men det gir også mulighet til å bli bedre dersom KI brukes riktig, som et verktøy for forsterket intelligens (augmented intelligence) snarere enn som en erstatning for fagpersonen. Evalueringsformer må vurderes, og det er usikkert om refleksjonsoppgaver kan brukes, da det kan være vanskelig å vite om det er studenten eller KI som har gjort oppgaven.

Hvilke forskjeller mellom profesjonene bør utvalget ta hensyn til?

Utvalget bør ta hensyn til tempoet i utviklingen av ny kunnskap og uenighet i fagmiljøer, som kan gi store forskjeller i svar basert på kildevalg. Fag som omhandler mennesker versus tall, vitenskap og historie har ulike utfordringer. Den menneskelige hjerne kan ikke erstattes, da den er uforutsigbar, unik og styrt av sammensatte prosesser.

Hvilke fag- og profesjonsspesifikke KI er i bruk i dag, og hvilke ser dere for dere å ta i bruk i fremtiden?

I dag brukes KI til bildetolkning i radiologi. I fremtiden ser man for seg muligheter for å hente ut funksjonsopplysninger fra fagsystemer, relevante trygderettsavgjørelser og sammendrag av hvordan trygderetten vurderer ulike problemstillinger. Det kan også utvikles apper og webapplikasjoner som støtter retur til arbeid, slik det allerede finnes støtte for psykisk helse. Hvilke tilpasninger kan utdanningene gjøre for å ruste kandidater for et arbeidsliv i endring? Utdanningene kan tilpasse seg ved å ta i bruk KI, styrke kildekritikk, informasjonshåndtering, kunnskapshåndtering og evnen til å håndtere usikkerhet.

Hvordan kan KI-verktøy fremme eller hemme læring i profesjonsutdanningene?

KI-verktøy kan fremme læring ved å gi raske, tentative svar som utgangspunkt for videre fordypning, lage presentasjoner og gi rask oversikt. Samtidig kan de hemme læring ved å gi raske svar som hindrer studenten i å lete, reflektere og huske selv, lage presentasjoner raskt og dermed frata studentene refleksjonen som oppstår under produksjon, og lage sammendrag som mangler vesentlige momenter.

Den juridiske profesjonen

Dette innspillet er basert på tilbakemeldinger fra juristene i Arbeids og velferdsdirektoratet. Våre erfaringer kommer fra arbeid i offentlig sektor, men vi har forsøkt å inkludere innspill som kan være relevante uavhengig av sektor.

Hvilke muligheter og utfordringer reiser KI for profesjonene i dag og i fremtiden?

- 1.1. Muligheter
- 1.1.1. Effektivisering av eksisterende prosesser og arbeidsmetoder

KI gir juristene nye verktøy som gjør arbeidshverdagen vår enklere og mer effektiv. I første omgang effektiviserer generativ KI eksisterende prosesser og arbeidsmetoder. Et eksempel på dette er automatiserte rettskildesøk som gjør relevante lover, forarbeider og rettspraksis enklere tilgjengelig. KI-verktøy kan også hjelpe juristene med å utforme tekst, eller lage sammendrag som gjør det enklere å bearbeide omfattende dokumenter.

Videre åpner KI-verktøy for helt nye måter å samarbeide på. Dette kan for eksempel være ved transkribering av møter som gjør det enklere å dokumentere hva som blir sagt, eller sanntidsoversettelse som gjør internasjonal kommunikasjon smidigere.

I tillegg til effektivisering, gir KI bedre innsikt i store mengder data. For juristene innebærer dette hjelp til å strukturere rettskilder, dokumenter, eller innspillsvaret i høringsrunder på nye og mer effektive måter. Vi ser for oss at mulighetene blir større etter hvert som teknologien blir stadig bedre.

1.1.2. Muligheter for fremtidens KI

Det er ikke utenkelig at fremtidens KI både kan forstå og tolke rettskildene. Dette kan bidra til flere innfallsvinkler til en problemstilling enn det juristen selv klarer å oppdage. På denne måten kan vi se for oss KI som et nyttig verktøy når juristene står overfor komplekse juridiske problemstillinger, eller til og med at den tar avgjørelsene helt selv.

Saksbehandling er en sentral oppgave for mange jurister, særlig i offentlig sektor. I dag er deler av saksbehandlingen allerede helt eller delvis automatisert. På lengre sikt ser vi for oss at KI kan bidra til å videreutvikle dette.

Det er stort potensiale i å gjøre lovtekst om til kode vha. KI-verktøy. Kanskje kan fremtidens KI overta dette arbeidet? Fremtidens KI vil trolig også kunne gjøre mer avanserte vurderinger, som å veie ulike juridiske momenter mot hverandre. Dermed kan det ikke utelukkes at vi i framtida kan bruke KI som et verktøy til å foreta skjønnsmessige vurderinger der svaret ikke kan leses rett ut av lovteksten.

1.2. utfordringer

1.2.1. Juristenes rolle

Når stadig flere får tilgang til KI oppstår nye utfordringer. En bekymring er at enkeltpersoner og virksomheter som trenger juridisk bistand velger å bruke KI-tjenester fremfor å kontakte advokater eller søke veiledning i forvaltningen.

Dette kan fungere godt ved enkle juridiske spørsmål, men bli mer problematisk når vurderingene er komplekse. Selv om KI-tjenestene blir stadig bedre, vil kvaliteten på svarene variere. For folk flest er det dessuten utfordrende å vite hvilke spørsmål man bør stille KI-tjenestene for å få svar på det man lurer på. Når en KI-tjeneste gir raske og overbevisende svar, kan det bli lettere å stole på den. Dersom KI-tjenestene gir andre svar enn juristene, kan det i verste fall føre til skepsis og manglende tillit til tradisjonell juridisk rådgivning.

Samtidig er det utfordrende for juristene å etterprøve svar generert av en KI-tjeneste, enten vi får disse servert fra personer som søker juridisk bistand, eller fordi vi selv anvender KI-verktøy. Dette gjelder særlig når systemene er lite transparente og teknologisk avanserte. I praksis kan økt bruk av KI-verktøy føre til at juristenes rolle går fra å være faglige eksperter til å bli kontrollører av KI-generert innhold. Dette stiller helt nye krav til teknisk og etisk kompetanse.

1.2.2. Risiko for brudd på konfidensialitet, taushetsplikt og personvern

Jurister behandler ofte konfidensielle opplysninger eller svært sensitive personopplysninger. Ved økt bruk av KI kan det også oppstå ny risiko for brudd på konfidensialitet, taushetsplikt og personvern ved at opplysninger kommer på avveie. Dette krever en bevisstgjørelse blant juristene og økt kunnskap om hvilke hensyn vi må ta når vi bruker KI for å sikre at bruken er forsvarlig.

1.2.3. Risiko for skjevhet (bias) og hallusinering

Enten man ser for seg å bruke KI i saksbehandlingsløsninger, eller som et hjelpemiddel ved regelverkstolkning, oppstår risikoen for skjevhet (bias), som betyr at KI er forutinntatt, og ikke er nøytral i sine vurderinger.

Det er også risiko for «hallusinering». Et praktisk eksempel på hallusinering ble beskrevet av Advokatbladet.no tidligere i år. Høyesterettsjustitiarius Toril Marie Øie fortalte at en advokat hadde levert et prosesskriv til Høyesterett basert på rettskilder som ikke fantes.¹ Selv om det er KI-tjenesten som gir feil svar, er det juristene selv som er ansvarlige for veiledningen vi gir.

1.2.4. Risiko for dokumentforfalskning

Det er ingen tvil om at ulike typer KI byr på ulike typer utfordringer. *Deep fakes* er et eksempel på KI som kan bidra til mer overbevisende dokumentforfalskning.² Det kan som følge av dette bli vanskeligere for jurister og andre å vurdere troverdigheten av forklaringer, dokumentasjon og bevis, noe som byr på utfordringer både i saksbehandling og i rettssalen.

Alle disse eksemplene viser at det er behov for nye ferdigheter og kunnskap for juristene i fremtiden. På lang sikt kan det tenkes at teknologien vil ha en mer transformativ effekt på profesjonen, men det er vanskelig å vite hvordan dette kommer til å se ut.

Hvilke kunnskaper og ferdigheter blir viktigere som følge av KI-utviklingen?

Juristene bør ha en grunnleggende forståelse av hvordan KI fungerer. Dette gjør det enklere å vurdere hvor troverdig KI-generert innhold er. Samtidig må juristene være i stand til å bruke god juridisk metode og faglig skjønn for å kontrollere resultatene KI-tjenester gir. Etter hvert som flere arbeidsoppgaver overlates til et KI-verktøy, blir kildekritikk og kritisk tenking derfor enda viktigere. Dette er særlig viktig ved komplekse juridiske problemstillinger der det er økt risiko for at KI kan gi feil svar «hallusinerer» eller viser skjevhet (bias). Videre innebærer risikoen for

¹ Advokatbladet (2025) [Høyesterett har mottatt sitt første prosesskriv med oppdiktete kilder](#)

² ENISA (2024) « Foresight cybersecurity Threats for 2030», punkt 4. Se Rapporten for en rekke eksempler på tilsvarende scenarioer. [Foresight Cybersecurity Threats For 2030 - Update](#)

opplysninger på avveie at det blir enda viktigere for juristene å ha kunnskap om forsvarlig bruk av KI, personvern og sikkerhet.

Hvilke kunnskaper og ferdigheter blir mindre viktig som følge av KI-utviklingen?

Manuell utarbeidelse av dokumenter, enkle rettskildesøk og enkle juridiske vurderinger er oppgaver som vi kan løse med KI-verktøy. Et eksempel på dette er at KI-tjenester blir stadig bedre på å oppsummere rettskilder og trekke ut relevant juridisk informasjon. Dette innebærer at evnen til å lese og trekke ut essensen av rettskilder er en mindre avgjørende ferdighet blant juristene enn før.

Behovet for skriveferdigheter vil trolig også se litt annerledes ut. Vår oppgave blir kanskje i større grad å lese korrektur og kvalitetssikre det KI har skrevet, heller enn å skrive all teksten selv.

Enklere juridiske problemstillinger vil antakelig kunne besvares ene og alene av en KI-tjeneste uten behov for manuell vurdering. Etter hvert vil nok KI-tjenester også kunne foreta flere av de avanserte rettskildesøkene, slik at detaljkunnskap om hvordan man foretar slike søk blir mindre viktig.

Hvilke følger har KI for profesjonene samlet sett? Hvilke forskjeller mellom profesjonene bør utvalget ta hensyn til?

Juristene våre bemerker at det er ulike insentiver for å ta i bruk KI i offentlig og privat sektor. Dette mener vi at utvalget bør ta hensyn til.

I advokatfirmaer er virksomheten ofte basert på fakturerbare timer. Denne modellen gir lite økonomisk gevinst ved effektivisering fordi færre timer fakturert gir lavere inntekt. De større advokatfirmaene har derfor til nå hatt beskjedent insentiv til å ta i bruk ny teknologi til å effektivisere driften. Bedre KI-tjenester gjør det imidlertid mulig for advokatfirmaene å ta på seg flere oppdrag enn tidligere. Når KI-tjenester overtar rutinearbeidet, kan advokatene bruke sin ekspertise på nye måter som å kvalitetssikre resultatene fra KI-tjenestene. Kanskje vil KI-tjenester utfordre den tradisjonelle forretningsmodellen?

Andre private virksomheter har tydeligere insentiver til å effektivisere. Mindre manuelt arbeid fører til kostnadsbesparelse og økt økonomisk gevinst. Som med all ny teknologi vil det være store oppstartskostnader ved å ta i bruk KI-verktøy. Det kan dermed ta litt tid før dette blir lønnsomt for virksomheten. Det er nærliggende at større bedrifter lettere tar seg råd til en slik investering enn små og mellomstore bedrifter. Bruk av KI-verktøy vil imidlertid trolig bli et nødvendig konkurransefortrinn på sikt.

I offentlig sektor har vi både tydelig behov for effektivisering og klare politiske føringer om bruk av KI. Regjeringens KI-strategi uttaler at «80 prosent av offentlige virksomheter skal ha tatt i

bruk KI i løpet av 2025, og 100 prosent innen 2030».³ I Nav har vi allerede utarbeidet vår egen KI-strategi med plan om å stadig ta i bruk mer KI-verktøy i arbeidet vårt.

Samtidig møter vi andre utfordringer i offentlig sektor enn i privat. Bruken av KI-tjenester reguleres og begrenses blant annet av regelverk, omstillingsevne og kravet til god forvaltningsskikk som stiller særskilte krav til jurister i offentlig sektor.

Likevel er mange av de samme utfordringene ved bruk av KI-verktøy, og behovet for kompetanse som nevnt under spørsmål 1 og 2 felles for privat og offentlig sektor. I tillegg vil bruk av KI-tjenester føre til at jurister må håndtere nye etiske problemstillinger i arbeidslivet enn tidligere. Heldigvis finnes allerede en rekke gode etiske retningslinjer for dette. Et eksempel er prinsippene for etisk bruk av KI som er utviklet av High-Level Expert Group on Artificial Intelligence.⁴ Advokatforeningen har også laget en egen veiledning for bruk av KI i advokatvirksomhet.⁵

Hvilke fag- og profesjonsspesifikke (KI-verktøy) er i bruk i dag, og hvilke ser dere for dere å ta i bruk i fremtiden?

Jurister tar stadig i bruk flere KI-verktøy som kan effektivisere arbeidet vårt. Et eksempel på et profesjonsspesifikt verktøy er KI-søket i Lovdata Pro 2.⁶ Dette verktøyet gjør rettskildesøk enklere ved at man kan søke på temaer, stikkord eller konkrete spørsmål, og få opp relevante rettskilder. Vi forventer at slike løsninger vil bli enda bedre og bidra til mer effektivt juridisk arbeid.

I privat sektor beskriver konsultantselskapet EY hvordan KI brukes i «due diligence» prosesser.⁷ Her hjelper KI med å lese gjennom store kontrakter og «flagge» innhold som bør ses nærmere på eller har tvetydige formuleringer, slik at juristene kan vurdere det nærmere.

Juristene i Arbeids og velferdsdirektoratet bruker først og fremst KI-verktøy til tekstgenerering. Eksempler på verktøy er M365 Copilot Chat og ChatGPT. Selv om disse ikke er utviklet spesielt for jurister, er de svært nyttige i arbeide med å skrive tilsvaer, rutiner og retningslinjer. Det er imidlertid et klart behov for språkmodeller som er utviklet og trent på norsk, og som er tilpasset den norske rettstradisjonen og gjeldende rettsstilstand. En vesentlig svakhet ved dagens tilgjengelige verktøy er at de i hovedsak leveres av amerikanske selskaper, og derfor ikke har tilstrekkelig presisjon eller kvalitet når det gjelder norsk språk og norske juridiske forhold.

Vi ser for oss at slike språkmodeller blir stadig bedre og mer treffsikre, og at flere norske språkmodeller blir tilgjengelig. Vi planlegger å bruke mer av dette i fremtiden. Digitaliseringsdirektoratet skriver i sin rapport «IT i praksis 2024» at bruken av KI i offentlig sektor er mest utbredt i administrative oppgaver. Flere virksomheter eksperimenterer imidlertid

³ Regjeringen (2024) [Utnytte mulighetene i kunstig intelligens - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

⁴ High Level Expert Group on Artificial Intelligence (2019)

⁵ Advokatforeningen (2025a) [Veiledning for bruk av kunstig intelligens i advokatvirksomhet | Advokatforeningen](#)

⁶ Advokatforeningen (2025b) [Lovdata har lansert nytt KI-verktøy for profesjonelle brukere](#)

⁷ EY (2024) [How AI will impact due diligence in M&A transactions | EY - Switzerland](#)

med bruk av KI-verktøy i kjerneoppgaver.⁸ Fremtidens KI-tjenester vil trolig kunne vurdere dokumenter opp mot relevante regelverk, og gi bedre og bedre utkast til for eksempel avtaler og retningslinjer.⁹

Hvilke tilpasninger kan utdanningene gjøre for å ruste kandidater for et arbeidsliv i endring?

For å ruste dagens studenter til et arbeidsliv der teknologi utvikler seg raskt, mener vi det er viktig at utdanningsinstitusjonene våger å tenke nytt. Den raske teknologiske utviklingen krever at utdanningene er fleksible og i stand til å omstille seg raskt. En viktig del av dette er å integrere bruk av KI i undervisningen.

Studentene må lære å bruke KI-tjenester på en kritisk og ansvarlig måte. Det betyr at utdanningene bør styrke opplæringen i kritisk tenkning og kildekritikk. Her må elevene få kurs i hvordan teknologien fungerer teknisk, hvilke relevante regelverk som gjelder, og hvordan KI-verktøy skal brukes på en etisk og forsvarlig måte. Vi tror det ville være nyttig dersom slike temaer blir en obligatorisk del av utdanningen.

Det er kan også være en fordel med varierte vurderingsformer. Noen vurderinger bør være uten hjelpemidler, slik at elevene lærer den juridiske metoden. Andre vurderingsformer bør forutsette bruk av KI-verktøy slik at elevene blir rustet for en arbeidshverdag der bruk av KI-tjenester er et sentralt verktøy.

Kompetanse i skjæringspunktet mellom jus og teknologi vil bli stadig viktigere i takt med at behovet for teknologi-jurister vokser. Det er derfor avgjørende at profesjonsutdanningene tilbyr fag som setter fremtidens jurister i stand til å håndtere de komplekse problemstillingene som oppstår i møte med ny teknologi og digitalisering.

Samtidig må utdanningene tenke nytt om hvordan studentene får praktisk erfaring. Tett samarbeid med teknologimiljøer, både i academia, offentlig sektor og næringslivet vil kunne gi verdifull innsikt i reelle problemstillinger. Praksisplasser, prosjektarbeid og samarbeidsarenaer på tvers av studieretninger kan gi studentene førstehåndserfaring med tverrfaglig arbeid, noe som er helt nødvendig for å forstå og regulere teknologi på en helhetlig måte.

Reguleringen av teknologi og KI kommer i stor grad også fra internasjonale prosesser, og fra EU. Der er derfor sentralt at studentene styrker sin kompetanse på prosesser i EU.

Hvordan kan KI-verktøy fremme eller hemme læring i profesjonsutdanningene?

KI-verktøy kan fremme læring ved å hjelpe studentene med å skrive og analysere tekst og ved å gjøre rettskildesøk enklere. KI-verktøy kan også brukes til å lage pedagogiske tidslinjer, tankekart og oppsummeringer av pensum.

⁸ Digitaliseringsdepartementet (2025) [IT i praksis 2025: Fem av ti offentlige virksomheter bruker kunstig intelligens, men uteblir gevinstene? | Digdir](#)

⁹ Advokatforeningen (2025a), punkt 2.2.

Det er samtidig noen utfordringer. Det er risiko for at studentene blir mindre aktive i egen læring, og får dårlig forståelse for hvordan rettskildene skal anvendes. Dette kan føre til overavhengighet av KI-verktøy og manglende metodisk forståelse for juridisk analyse. Dersom studentene ikke forstår resultatet KI-verktøyet produserer og evner å vurdere dette kritisk kan dette hemme læring.

I tillegg kan økt bruk av KI-verktøy forsterke forskjeller mellom studentene. De sterkeste studentene bruker KI-verktøy effektivt til sin fordel, mens svake studenter risikerer å forstå enda mindre av fagstoffet. Det er derfor viktig at utdanningen gir studentene teknisk innsikt og trening i kritisk bruk av KI-verktøy.

Vi mener at bruken av KI-verktøy bør begrenses de første årene på profesjonsstudiet. Det må sikres at studentene utvikler en selvstendig evne til å anvende juridisk metode. Uten slike grunnleggende ferdigheter vil ikke studentene være i stand til å nyttiggjøre seg KI på en god og forsvarlig måte senere. Utvikling av kritisk tenkning, kildekritikk, analyse og søk er ferdigheter som skal suppleres av KI, ikke erstattes. Uten et solid metodisk fundament risikerer man at studentene blir for avhengige av KI-verktøy, og dermed mangler evnen til å vurdere og kontrollere resultatene disse systemene gir.

Med hilsen

Jon Vegard Sparre
kontorsjef
Kompetansemiljø innsikt og informasjon 6

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Mottakere: Malthe-Sørensenutvalget

Kopi til: